
10.01.08

**FASE,
FOUR MOVEMENTS TO THE
MUSIC OF STEVE REICH**

ROSAS & ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

CONCERTZAAL - 20.00

19.15 Inleiding door Katie Verstockt

CONCERTGEBOUW

BIO'S

Anne Teresa De Keersmaeker creëert na haar opleiding aan Mudra en aan de New York Tisch School of the Arts, haar eerste choreografie, *Asch*, in 1980. Twee jaar later gaat *Fase, four movements to the music of Steve Reich* in première, een van de meest invloedrijke choreografieën van die tijd. In 1983 richt De Keersmaeker haar gezelschap Rosas op, gelijktijdig met de creatie van *Rosas danst Rosas*. In haar werk staat enerzijds de relatie tussen muziek en dans centraal. Zo werkte de choreografe onder andere met muziek van Monteverdi, Bach, Beethoven, Mozart, Bartók, Webern, Ligeti, Miles Davis, John Coltrane, maar ook met traditionele Indische muziek en muziek van levende componisten als George Benjamin, Toshio Hosokawa en Thierry De Mey. Anderzijds is de relatie tussen dans en tekst een constante. Tijdens de jaren dat Rosas het huisgezelschap was van De Munt, kreeg De Keersmaeker de kans om met opera en livemuziek te werken. In 1995 richtte ze haar eigen dansschool P.A.R.T.S. op in Brussel. In 2009 wordt Anne Teresa De Keersmaeker curator van de derde editie van het internationale dansfestival December Dance in samenwerking met Concertgebouw en Cultuurcentrum Brugge.

Tale Dolven werd geboren in 1981 in Stavanger, Noorwegen. Ze volgde een dansopleiding aan Statens Balletthoegskole in Oslo en vervolgens bij P.A.R.T.S. Ze danste in *Asking for ...?*, een solo die de Noorse choreograaf Soelvi Edvardsen voor haar schreef. Na haar opleiding danste ze in Charlotte Vanden Eyndes *Beginnings. Endings*, en creëerde ze haar eigen choreografie *Gone, Although it might change* waarin ze ook zelf danste. Voor ze lid werd van Rosas nam ze al een van de rollen over in *Raga for the Rainy Season*. In 2007 danste Tale Dolven in *Bartók/Beethoven/Schönberg – Repertory Evening*, nam ze de rol van Michèle Anne De Mey over in *Fase, four movements to the music of Steve Reich* en danste ze in *Steve Reich Evening* en *Zeitung*. Tale werkte mee aan *Nusch* met Frank Verduyssen/STAN.

UITVOERDERS

PROGRAMMA

choreografie

ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

gecreëerd met

JENNIFER EVERHARD (Come Out)

MICHÈLE ANNE DE MEY (Piano Phase, Clapping Music)

dans

ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

TALE DOLVEN

lichtontwerp

MARK SCHWENTNER (Violin Phase, Come Out)

REMON FROMONT (Piano Phase, Clapping Music)

kostuums

MARTINE ANDRÉ

ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

technici

DAVY DESCHEPPER

SIMO REYNDERS

JAN HERINCKX

WANNES DE RYDT

productieleiding

TOM VAN AKEN

technisch directeur

JOHAN PENSON

artistieke assistentie

ANNE VAN AERSCHOT

productie

1982 – SCHAAMTE

1993 – ROSAS & DE MUNT

wereldpremière 18/03/1982: Beursschouwburg (Brussel)

FASE, FOUR MOVEMENTS TO THE MUSIC OF STEVE REICH

Steve Reich (1936)

Piano Phase (1967)

Come Out (1966)

Violin Phase (1967)

Clapping Music (1972)

DANS

FASE, FOUR MOVEMENTS TO THE MUSIC OF STEVE REICH

De 'gefaseerde' ontstaansgeschiedenis van *Fase*, zoals de productie meestal kortweg wordt genoemd, valt voor een belangrijk deel samen met de opleiding van Anne Teresa De Keersmaeker aan de Tisch School of the Arts, onderdeel van de New York University.

Violin Phase wordt gecreëerd in de lente van 1981 als studentenvoorstelling aan NYU. De solo wordt voor het eerst publiek getoond in april tijdens het Festival of the Early Years in Purchase, New York State. In de herfst van 1981, nog steeds aan NYU, creëert Anne Teresa samen met Jennifer Everhard *Come Out*. Het lichtontwerp voor zowel *Violin Phase* als *Come Out* wordt gemaakt door Mark Schwentner, een student 'lighting design' aan NYU.

In januari 1982 keert Anne Teresa terug naar België en begint onmiddellijk aan de repetities met Michèle-Anne De Mey voor *Piano Phase* en *Clapping Music*. Michèle-Anne leert ook de rol aan van Jennifer Everhard in *Come Out*. De repetities vinden plaats in de studio van Het Trojaanse Paard, het theatergezelschap van Jan Decorte, in Schaarbeek. Voor het lichtontwerp van *Piano Phase* en *Clapping Music* wordt er samengewerkt met Remon Fromont, die eerder ook al het licht van *Asch* (1981) maakte en later nog verschillende keren zou opduiken in het oeuvre van Rosas. Voor de kostuums wordt een beroep gedaan op Martine André. *Fase* wordt geproduceerd door het kunstenaarscollectief Schaamte, o.l.v. Hugo De Greef. Het is de start van een jarenlange samenwerking tussen Anne Teresa De Keersmaeker en Hugo De Greef.

Fase, four movements to the music of Steve Reich gaat op 18 maart 1982 in wereldpremière in de Beursschouwburg in Brussel. Onmiddellijk nadien kan de productie, mede dankzij de steun van het Vlaams Theater Circuit (voorloper van het huidige Vlaams Theater Instituut), al op reis langs een aantal Vlaamse en Nederlandse theaters en culturele centra. De echte internationale doorbraak komt er later in dat jaar na voorstellingen in het Londense Dance Umbrella Festival en het Parijse Centre Pompidou.

De eerste tournee van *Fase* wordt afgesloten in de zomer van 1985 met een reeks voorstellingen met live muzikale begeleiding door drie muzikanten van het ensemble Steve Reich and Musicians: Nurit Tilles (piano), Shem Guibbory (viool) en Edmund Niemann (piano).

In 1992 wordt Anne Teresa De Keersmaeker huischoreografe van De Munt. Een van de artistieke beleidslijnen die ze samen met Muntdirecteur Bernard Foccroulle uitzet, is het uitbouwen van een eigen repertoire en het hernemen van oudere stukken. In het kader hiervan wordt *Fase* in juni 1993 opnieuw opgevoerd. Dit 'tweede leven' van de productie begint in Amsterdam (Holland Festival) naar aanleiding van een project rond de tiende verjaardag van Rosas. *Fase* staat sindsdien onafgebroken op het repertoire.

In 1998 wordt *Fase* voor het eerst in zijn geheel opgevoerd in New York (The Kitchen). Steve Reich ziet daar voor het eerst zelf de choreografieën die 16 jaar eerder op zijn muziek werden gemaakt. Hij is zo onder de indruk dat hij de voorstelling absoluut als onderdeel wil van een groot festival dat het New Yorkse Lincoln Centre een jaar later aan

zijn muziek wijdt. In zijn boek *Writings on Music 1965-2000* schrijft hij: 'It was not until 1998 that I finally saw *Fase*, the hour long masterpiece she was working on then. I had never seen such a revelatory choreography done to my music. She knew precisely what my early pieces were about.'

In 1999 krijgt Anne Teresa De Keersmaeker een Bessie Award voor de voorstellingen van *Fase* in New York. Het is, na *Rosas danst Rosas* en *Drumming*, de derde keer dat een Rosasproductie deze eer te beurt valt. De jury motiveert haar keuze als volgt: 'For a grand unified theory of choreography's mathematics, a sustained achievement in intellectual rigor and musical structure, the driven hungers of both mind and body as embodied in all of Rosas' 20-year history and most emblematically in the astonishing quantum of *Fase*.'

Op 3 oktober 2006 wordt Steve Reich 70 en *Fase* maakt deel uit van een groot verjaardagsfeest opgezet door het Londense Barbican Centre en de New Yorkse Brooklyn Academy of Music. Michèle-Anne De Mey wordt voor deze voorstellingenreeks wegens een kwetsuur vervangen door Tale Dolven.

In 2007 wordt *Piano Phase* onderdeel van de *Steve Reich Evening*, een hommage van Rosas aan de Amerikaanse componist. In deze productie wordt *Piano Phase* gedanst door Tale Dolven en Cynthia Loemij, die de rol van Anne Teresa De Keersmaeker overneemt.

Guy Gypens

"Het was daarom toch weer een opluchting toen de tweede choreografie van de Belgische Anne Teresa De Keersmaeker op 18 maart in première ging in de Beursschouwburg, en met een geweldig succes door een overvolle zaal werd onthaald. Het kan dan toch! En hier in België! Deze maal geen ongemakkelijk gevoel, wel de zekerheid dat deze jonge vrouw precies weet waarover het gaat, en haar ideeën zeer assertief weet aan te brengen. (...) De zelfzekere, accurate performance van Anne Teresa De Keersmaeker, gebracht in een perfecte uitvoering (die trouwens onontbeerlijk is in dit genre choreografie), geeft niet alleen vertrouwen in dit genre wat ons land betreft, maar doet ons ook hoopvol uitkijken naar haar volgend werk, waarvoor ze trouwens al ideeën klaarstoomt."

Katie Verstockt- Knack - 31/02/82

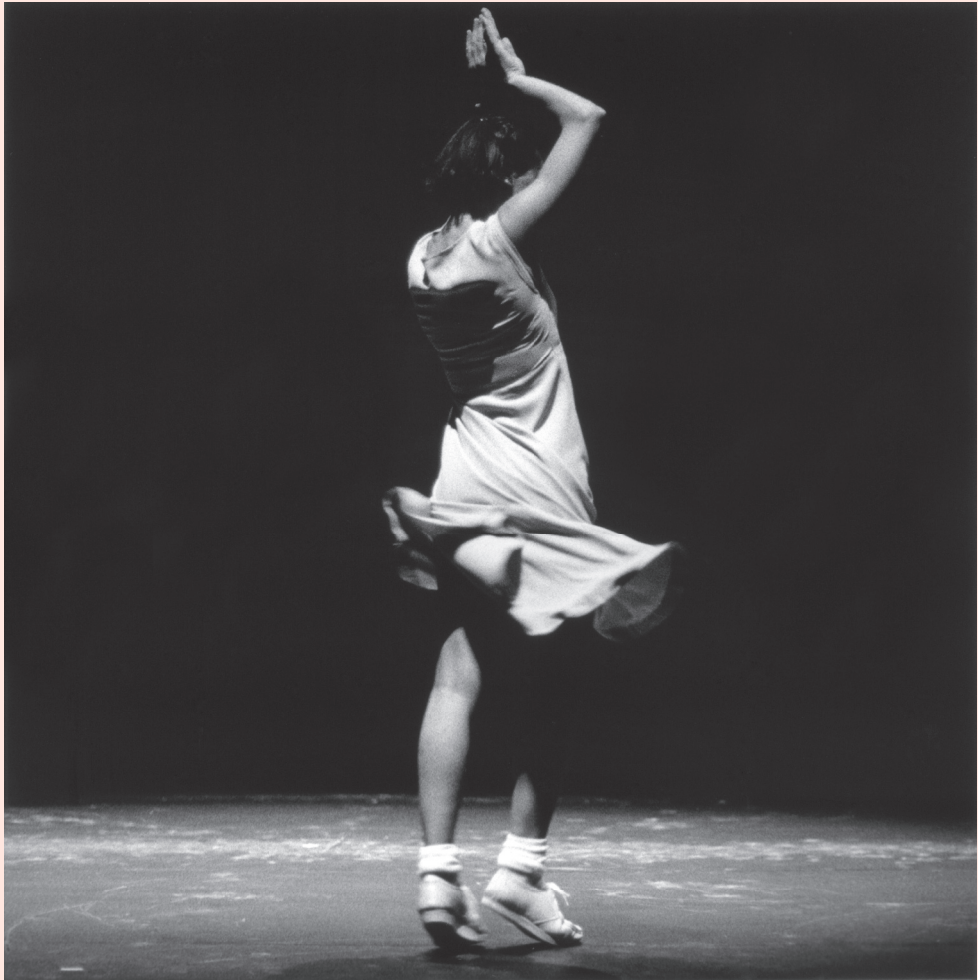
Fase is een choreografisch geheel, en als zodanig meer dan een loutere optelling van de vier onderdelen. In de keuze van het bewegingsmateriaal, de ruimte-indeling, de belichting, enz. werd bewust gebouwd aan een totale, de vier delen overspannende 'dramaturgie'. Dit streven naar choreografische eenheid toont zich ook in het door-dachte spel met enkele basismotieven. In *Piano Phase* wordt in het dansen de rechte lijn afgewisseld met de cirkel (het draaien van de dansers om de eigen as). In *Come Out* beschrijven de dansers eveneens cirkels, maar zitten ze vastgeklemd op stoelen. In de solo *Violin Phase* wordt de hele scène gebruikt, en door cirkelvormige én diagonale lijnen doorklieft. In *Clapping Music* overheerst dan opnieuw de rechte lijn. Kenmerkend voor het in de vier delen gebruikte bewegingsmateriaal, is de opdeling in korte sequenties die gedurig worden herhaald en via kleine verschuivingen gradueel veranderen. Men kan stellen dat Anne Teresa De Keersmaecker in de opbouw van haar bewegingsvocabularium zich voor het eerst in 'korte zinnen' gaat uitdrukken. Eenvoudige frasen worden al herhalend gevarieerd en onderling ge(her)combineerd, en zo tot langere eenheden aaneengesmeed.

De taal van het vaak minimalistisch genoemde *Fase* is hoofdzakelijk abstract: er is geen verhaal, en de performers verwijzen niet naar personages. Met *Fase* zette Anne Teresa De Keersmaecker een belangrijke lijn uit voor haar latere oeuvre dat alles te maken heeft met een specifieke verhouding tussen muziek en dans. Ook al zal haar bewegingstaal mettertijd grondig evolueren, bij het choreograferen vertrekt De Keersmaecker steeds van een grondige analyse van de gebruikte muzikale partituur. Daarbij staat de gedach-

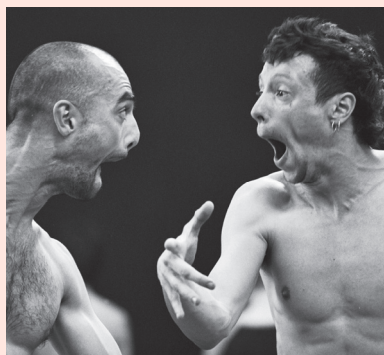
te voorop dat de dans nooit de muziek mag illustreren. Veeleer dient de choreografie op een eigenstandige, autonome wijze zekere basisprincipes van de gebezigde compositie te articuleren. De Keersmaecker streeft meer bepaald steeds naar een verhouding van analogie tussen dans en muziek. Het fundament daarvoor vindt ze in de regel in de muzikale structuur, die dan in de choreografie wordt overgenomen. Deze transpositie kan primair slaan op het gebruik van de ruimte, de temporele aaneenschakeling van de bewegingen, of het bewegingsmateriaal zelf. Zo hangt de cirkelvormige structuur van *Violin Phase* nauw samen met het feit dat deze compositie op rondvormen berust (ruimtegebruik). Het percussieve gebruik van de piano in *Piano Phase* wordt choreografisch gereflecteerd in korte en hoekige gestes (bewegingsmateriaal). En op een meer algemeen niveau volgen elk van de vier delen van *Fase* het principe van geleidelijke fasering dat ook de minimale muziek van Steve Reich kenmerkt: aanvankelijk perfect synchroon uitgevoerde bewegingen gaan, hoewel schijnbaar voortdurend herhaald, middels minieme variaties langzaam verglijden en verschuiven (temporele opbouw).

Dergelijke structurele analogieën tussen dans en muziek zijn het waarmerk geworden van het choreografische werk van Anne Teresa De Keersmaecker. Vooral in de producties die tot in de titel toe aan de gebruikte muziek refereren, dialogueert de choreografische 'schriftuur' – een door De Keersmaecker in interviews en gesprekken vaak gebruikt woord – op een letterlijk structurele wijze met de muzikale partituur.

Marianne Van Kerkhoven

© Herman Sorgeloos

pitié! © Chris Van der Burght

IN DE KIJKER

za 31.01.09 / 20.00 / Concertzaal
pitié! / LES BALLETS C. DE LA B., ALAIN PLATEL
& FABRIZIO CASSOL

Alain Platel en Fabrizio Cassol laten zich inspireren door Bachs Mattheuspassie. *pitié!* wil het onderzoek verderzetten naar de linken tussen mystiek, religiositeit, het onderbewuste en de manier waarop dit kan worden vertaald in beweging, dans en theater. In de chronologie die met *vsprs* is ingezet, komt na het gebed aan de Maagd Maria, de geboorte van de Messias. *pitié!* is het verhaal over het ultieme offer: je eigen leven.

CONCERTGEBOUWCAFE

Geniet van een verwenkoffie, fingerfood of lunches à la carte in het Concertgebouwcafé. Beluister aan je tafel de cd-selectie als voor- of naproefje van een concert, of lees er een goed boek van het Concertgebouw. De cd's en boeken zijn bovendien ter plaatse te koop. Tijdelijke fototentoonstellingen komen goed tot hun recht in de hedendaagse architectuur van Robbrecht en Daem. U vindt dit rookvrije cultuurcafé op de benedenverdieping van het Concertgebouw.

tickets & info: www.concertgebouw.be / ☎ +32 70 22 33 02 / 📍 In&Uit, 't Zand 34, 8000 Brugge

DISCOVERY

DISCOVERYPAS
50% KORTING VOOR JONGEREN

Provincie
West-Vlaanderen

BRUGGE
MUNICIPALITEIT

DeMorgen
een open geest babbelt meer

Knack
weekend
FOCUS

Klara

PORT AUTHORITY
ZEEBRUGGE

Electrabel

FLUXYS
Energie van Vlaanderen

BOMBARDIER